

(dansk version)

Legal Discourse across Cultures and Systems

*Vijay K. Bhatia, Christopher N. Candlin
and Jan Engberg (eds.)*

Hong Kong University Press, 2008. 338 p.
ISBN: 978-96-2209-851-0

Boganmeldelse af:

Ditlev Tamm

Det Juridiske Fakultet

Københavns Universitet

Jurister og sprogfolk har ikke altid let ved at tale sammen. Juristerne har deres fagsprog, mens lingvisterne har deres. I begge tilfælde er der tale om meget forfinede redskaber til forståelse af henholdsvis den juridiske verden og sprogfænomener. På den anden side er der blandt jurister i dag en klar forståelse af, at ikke blot beherskelsen af modersmålet, men i høj grad også andre sprog spiller en rolle, og at lingvistikken har meget at byde på i retning af at udvide forståelsen for sprogets mangetydighed i en internationaliseret verden. Som den her foreliggende antologi viser, er der samtidig internationalt en høj grad af bevidsthed blandt sprogforskere om, at juridiske tekster ikke blot er et vigtigt forskningsfelt, men også at sproglig forståelse er helt nødvendig for at undgå nogle juridiske faldgruber. I retsfilosofien har der længe været klarhed over, at sprogteori kan kaste lys over retlige normers særegenhed, men det er nok først i de seneste år med stigende internationalt samarbejde og globalisering, at sproglige spørgsmål er blevet en del af de fleste juristers hverdag. Oversættelsen af danske retlige termer til engelsk og vice versa er ikke så enkel endda, men allerede den erkendelse er en hjælp til forståelse af de mange forskelle i opfattelsen af en teksts mening, der skyldes kulturelle forskelle.

Antologien har som en næsten usynlig undertekst ”mediation, litigation, arbitration”, og bogens afhandlinger handler da også alle om forskellige spørgsmål i tilknytning til voldgift. Vi kommer vidt omkring. I et indledende kapitel beskriver bogens udgivere det underliggende projekt: ”to investigate what happens to the same legislative genre when it is written, interpreted, and used across linguistic, socio-political, cultural and legal jurisdictional boundaries...”. Et internationalt forsker-team har undersøgt dette spørgsmål. Uden for Europa finder vi undersøgelser af forholdene i Brasilien, Kina, Hong Kong, Indien, Japan og Malaysia og fra Europa Danmark, England, Finland, Frankrig, Schweiz, Tjekkiet og Tyskland. Bogen er skrevet af fagfolk for fagfolk.

Den vigtigste lære for en jurist er nok, at den tilsyneladende samme tekst kan underkastes meget forskellige fortolkninger i andre sproglige og kulturelle sammenhænge. Til de mere almene afhandlinger hører en artikel af to af bogens udgivere om ”Interpretation across Legal Systems and Cultures” (s. 127-144) og en artikel om oversættelse af voldgiftsterminologi (Chroma, s. 309-28). En artikel om Japan (Sato, s. 53-74) indeholder interessante betragtninger om forholdet mellem moderne voldgiftsregler og traditionel mægling. En artikel om Indien (Dhanai, s. 109-24) giver interessant indsigt i mere traditionel voldgiftsbehandling og en mere pragmatisk fremgangsmåde, der forholder sig mere til handelslivets behov end til traditionelle juridiske normer. Andre afhandlinger er ikke nationalt orienteret, men behandler særlige fænomener i forbindelse med voldgift f. eks. spørgsmålet om fortrolighed og tavshedspligt (To, s. 75-108), hvor ”confidentiality” ikke betyder det samme alle steder. En afhandling af Engberg og Heller kommer ind på den for jurister velkendte problemstilling, at juridiske normer ofte er vage og derfor kræver præcisering. Det er jo netop juristens metier, men i afhandlingen kastes fra en lingvistisk synsvinkel nyt lys over dette velkendte fænomen, der ikke af jurister ses som et problem, men snarere som juraens væsen (s. 145-169). Artiklen analyserer tysk lovgivning og kunne med held præsenteres for jurister i en sproglig skikkelse, der var mindre tyngt af faglig terminologi. Bogens afhandlinger anskueliggør forskelle mellem engelsk og andre sprog. En afhandling af Gotti giver gode eksempler på betydningen af forskellige kulturer i henseende til procedure (s. 221), mens en afhandling om Brasilien giver en god indføring i de bestræbelser, der udfoldes i et land i rivende udvikling, for at internationalisere juristerne (Frade, s. 275-291).

Denne anmelder er jurist og har læst de mange afhandlinger med en jurists briller. Set fra det synspunkt er bogen sammensat af afhandlinger, som umiddelbart fanger og fastholder opmærksomhed ved at forholde sig til almene kulturelle problemstillinger, mens andre afhandlinger selv for en sproginteresseret kræver forkundskaber, men dog samtidig demonstrerer, at

en sproglig tilgang til juridiske tekster også giver en jurist meget at tænke over med hensyn til både udtrykkets klarhed og dets sproglige kategorisering. Der er grund til at lykønske udgiverne med et så fint resultat af den foretagne undersøgelse. En kommende undersøgelse kunne måske tage sit udgangspunkt i det spørgsmål, hvordan man skaber en bedre dialog mellem jurister og lingvister om forståelsen af juridiske tekster.
